

Издази Недјељом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у
плаћеним писмима неде-
редно администрацији „Гл.
Црногорца“ на Цетиње, а
може се и картом уплат-
ницом на пошту у Котор.
Дописе шаљу се уредни-
штво. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме мање.

СЛУЖБЕНИ ДИО.

Митрополија Црногорска

Број 328.

Цетиње, 22. Фебруара 1886.

*Православном народу Богомилућене
Јерархије Црногорске, благодат и мир од
Преплаготога Бога и моје смирености,
поздрав и Архипастирски благослов!*

Као год што добра мајка непре-
стану бригу води о настављању и вас-
питању своје дјете, тако исто и наша
света мајка православна црква о нама
духовним својима чадима вазда се ма-
терински и брижљиво стара, упућујући
нас на стазу душевнога спасења и на
сваку нашу срећу и напредак.

У овакој брижљивости и старању
о нама, света црква одредила је нека
извесна времена преко године, у који-
ма имамо, више него у обичне дане,
испуњавати неке наше хришћанске
свете обвезе. У то вријеме, за нас је
света црква одредила као неку духов-
ну школу, у којој се обучавамо у
хришћанским врлинама, облагорођава-
јући њима, како душевна тако и тје-
лесна наша својства. Једно такво ври-
јеме, које је света мајка црква на то
установила, јест и велики часни пост,
у коме, браћо, свијех дана у име Бо-
жјице и ступамо. Свети часни пости
растварају пред нама неку душевну
завјесу, иза које увиђамо, да су насту-
пили дани, који нас позивљу, да се по-
бринемо за наше душе, за наше вјеч-
но спасење; који нас опомињу, да се
дјелима и мислима нашим упутимо
оном стазом, на коју нас заповједи
Божјице позивљу и по којој ходећи мо-
жемо бити достојна чада свете матере
цркве и полезни синови предраге наше
домовине! Иза те завјесе увиђамо,
да нико не може бити срећан и под-
пуно задовољан, ако не буде испуњава-
о оне дужности, које му закон и
вјера налажу; увиђамо да како поје-
дини тако и укупни народ напредак
свој очекивати може само онда, ако
буде испуњавао све заповјести и ус-
танове, које му црква и закон пропи-
сују; увиђамо и то, да ми нијесмо
стални становници ове земље; да ми
на њој пишта друго нијесмо него пут-
ници, да је путовање наше рођењем
нашим започето, а да ће се смрћу

нашом довршити; да су дани наши на
земљи са свим незнатни, и да је жи-
вот наш, као трава или цвијет на ли-
вади; увиђамо, да су све земаљске
славе ништа друго него машта и
обмана људске пемоћи; да су сва бла-
га овоземна пропадљива и нестална;
да су она свима онима, који заборав-
љају на дужности своје хришћанске
и који у њима искључиво срећу своју
претпостављају средство вјечне пропас-
ти и несреће; увиђамо, да без добро-
га и поштенога владања, и без испу-
њавања закона Божјег не можемо пос-
тигнути ону узвишену и Богом одре-
ђену задаћу човјечијег достојанства на
земљи, као ни оно неописано блажеп-
ство, које је Бог човјечим душама на
небу одредио.

Свети дани великога поста казују
нам да је ово вријеме старања о оно-
ме што је вјечно; да су ово дани, у
којима смо дужни презирати сва
земна попечена, да су дани у којима
нам је нужно ослободити се од свију
тружежних веза, које нас к земњима
страстима вежу; да смо дужни вазда
а особито у овим данима пригрлити
све оно, што нас поткријешти може
да срећно Богоугодно и спасоносно
наставимо и даље путовање нашега
земнога живота. Овакви дани, дани су
покајања и молитве; зато ступајмо бра-
ћо у њих с тврдом намјером и добром
вољом и својски чинимо све оно, што
нам света црква прописује, и све оно
нашто нас хришћанске дужности позив-
љу, како бисмо се тијем удостојили
милости Божјице у опроштењу наших
грехова и у спокојству душе наше,
од чега зависи како наше посмртно
спасење тако и срећа наша на овоме
свијету. Потрудимо се, браћо, да у
овим светим данима нахранимо душу
нашу храпом духовном, храпом добрих
и побожних дјела, храпом Богоугодно-
га живота и страха Божјег, храпом
покорности и послушности према зако-
нима Божјима и Господаревима. Срце
и душу нашу питајмо уздржљивошћу,
од свију противу законних дјела и
мисли, које нам вазда а особито у
овим посним данима света вјера и
црква забрањују, нарав нашу напаяј-
мо чувством благородних хришћанских
осјећаја; вруће пригрлимо дужности
наше хришћанске, испуњавајмо их и

управљајмо живот наш по њима. Увје-
римо се тврдо да је пут којим оне воде
спасоносан и да ћемо њим постигнути
у животу нашем на земљи сваку сре-
ћу и напредак, а послје смрти наше
оно одређење за које нас је небо
одредило. На овоме путу незаборављај-
мо, да смо сви дјеца Божја, нигда не
изгубимо из вида све оне велике и
неописате милости, које нам је Отац
небесни учинио. У овим светим дани-
ма великога поста, строго одбацимо од
себе сваку замисао која би произлази-
ла од наше слабости тјелесне. Уздржа-
вајмо се од свакога јела, које нам у
овим данима закон забрањује; јер нас
то неће пред Богом поставити, него
би нас од Његове очинске милости
одстранило. Таква забрањена јела сна-
же и кријене нашу тјелесну грађу, а
у исто вријеме она снаже и умножа-
вају многе мане и пороке наше, на
грдну штету душе наше, на вјечну
погибију тога вјечно живећег у нама
дара Божјег; забрањеним јелом угађа-
мо нашим земљим слабостима, убијају-
ћи њима како хришћанске врлине на-
ше, тако и човјечије наше достојан-
ство. — Упитајмо сами себе браћо:
што смо постигли с таквом неуздржљив-
ошћу; какве користи од тога очеки-
вати можемо, ако не то да болу хра-
пу понесемо гробницама житељима?!

Зато, љубезни хришћани, чинимо
вазда а особито у овим светим час-
ним постима све оно, што ће душу
нашу кријешити у нашим хришћан-
ским дужностима; чинимо оно што
ће нас пероричне пред Богом довести;
чинимо оно, што ће нас на овоме сви-
јету часним и поштенним учиниети;
чинимо оно, чиме ће мо се показати
вриједни и корисни синови миле наше
отаџбине; чинимо све оно, чим ћемо
стећи милост код свемогућег Бога и
љубав код нашега премилостивог
Господара.

Јаким оружјем поста и молитве
побједимо и уништите сваку неуредну
страст и замисао, која би нас нукала
на дјела противу закона, на дјела која
недоликују добрим хришћанима и по-
штенима грађанима. Опашино се спа-
гом поста и усрдне молитве на вруће
пригрлимо међусобну браћу љубав, а
заборавимо на сваку увреду, коју су
нам хотично или нехотично други учини-

тели. Љубећи један другог, тијем
љубимо и самог Бога створитеља на-
шега. Љубав је основа на којој се зида
свака срећа и напредак, како међу
појединцима тако и међу укупним на-
родом. Ђе таква браћка и хришћанска
љубав влада, тамо се у свима гранама
и закон божи и грађански испуњава.
Утврдимо браћо ту највећу хришћан-
ску врлину међу нама, на смо тијем
чврсто утврдили и сваки напредни
услов нашега хришћанскога живота
и народнега благостања; јер оваква
Богоугодна врлина пружа нам тврдо
увјерење, на сваку како душевну тако
и тјелесну помоћ од преплаготога Бога
без које помоћи не би се нико на ово-
ме свијету срећним сматрати могао.

Ишчупајмо, браћо, из срцаца наших
сваку мржњу и злобу која се непри-
стоји правосно хришћанину ни поште-
не човјеку. Ђе таква клица злобне
мржње корјена уфати, тамо никне
сјеме које отровни плод несреће и про-
пасти уроди и донесе од кога се чи-
тава покољења отровати могу. Зато
недопуштимо нигда, браћо, да такво
отровно сјеме земљини нађе у срцима
и душама нашим. Од такве приљеп-
чиве душевне болести ако смијем
рећи да је има међу нама, лије-
чимо се браћо на вријеме и недо-
пустимо, да је од нас у надшество
прими млађи наш нараштај; настој-
мо од такве убитачне заразе сачувати
невина срца млађег нашег нараштаја,
тога прекраснога и Богом насађенога
винограда црквене и државне будућ-
ности. Трудимо се, да нашим животом
добар примјер покажемо млађима на-
шима, како у посту тако и у свакоме
Богоугодноме дјелу, будимо им обра-
зац, на кога се вазда угледати могу;
јер ипаче, сачувај Божје, могли бисмо
им бити камен спотицања и саблани,
на пошљедице таквога гријеха за нас
биле би убитачне и пропасне.

Пост и срдачна молитва нека
поткријене у нама свету вјеру нашу,
да путем те хришћанске добродјетели
оснажеви, приугодновим живот наш на
чисто срдачно исповјед нашу, која ће
у нама изазвати скрушеност срца и
душе наше и која ће бити највиријат-
нија жртва Богу. Пост и молитва
изазвати ће на душевно око наше

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

С Л О В О

ЊЕГОВОМ ПРЕОСВЕШТЕНСТВУ
УПОКОЈЕНОМ ВЛАДИЦИ

ПЕТРУ П. ПЕТРОВИЋУ ЊЕГОШУ

СВИЈЕТОМ ГОСПОДАРУ ЦРНЕ ГОРЕ И БРДА

о парастосу

који је незаборављеном свом пријате-
љу држати дао

ЊЕГОВА СВИЈЕЛОСТ

КЊАЗ МИХАИЛ М. ОБРЕНОВИЋ

У Бечу на св. Краља Дечанског 11. Но-

вембра 1851.

држано

Јованом Суботинџем.

(Наставак.)

Сјајне побједе, које су они над
30.000 војске Бушатлијине (1774),
над 40.000 људи, које је хекаја вези-
ра босанског на њих водио (1750),
над Арслан-пашиних 60.000 (1613), и
над Ахмет-пашиних 60.000 (1712); и
невјероватна скоро побједна, коју су
над три везира и 120.000 људи 1768
године одржали, сачувале су слободу
њине преко свега љубљене Црне Горе;
али су слободу ову до самовољства

свакога силовитијег главара и племена
ухитили.

Стародревни обичај крвне освете
није нијдје тако бјеснити могао, као
код слободних, пошестих, јуначких и
силовитих синова Црне Горе.

И ово су били први, који су и
само биће Црне Горе подризали. Ово
домаће клање, самовоља племена, и
крвна освета доведо су год. 1714 Ђу-
прилића, а год. 1785. Бушатлију на
Цетиње.

„Враг унеси сабљу међу њима,
Разлучи се крвава племена,
Међу собом замјени бојеве,
Па у ону крваву помаму
Једна страна здружи се с Турцима,
Те превали преко Горе Црне“

Вели игуман Теодосија;

„Али нејма силе на свијету,
Кад је слога међу Црногорци,
Нејма силе, нит је до сад било,
Да покори лозну Црну Гору
Свуколику с мора на Морачу“

говори исти*)

Св. Петар није ни један бој про-
тив Турака изгубио, али је ипак ције-
лог свог живота за Црну Гору у
страху и бризи био због тога, што су

се Црногорци између себе клали, и у
самовољи својој владатеља свога не-
слушали. Племена Бајнице цвијелило је
крз васпијели живот срце народољуб-
ивог овог владатеља. На крају скоро
влада своје нише он: „Видите, да сам
већ остарио, и да сам више од вапег
самовољства и непослуха, него ли од
моје старости ослабио. Ја видим, да
ћу и душу изгубити, како сам и здра-
вље изгубио, радећи у 36 година за
ваше и ваше дјете добро, које ви не
познајете, и никад га познати не ће-
те . . . Ја непрестих у љетње и зи-
мње доба, идући с једног мјеста на
друго, за прекратити вану домаћу рат
и крвопролиће, које бјеше на све
стране међу вама.“*)

Св. владика добро је био познао,
шта му треба учинити, да постојање
свога отачаства утемељи. Он је ције-
лог свог живота на то ишао, да само-
вољство угуши, и закон господаром
учини. Али у колико је више у том
успјешно, да слободу Црне Горе сачува,
и славу њеног оружја по Јевропи
разнесе: толико му је мање овај пра-

*) М. Медковић. Повј. станица Црне Горе
стр. 210.

ви задатак његовог живота за руком
испао. Ово био пошљедњи час њего-
вог живота најјасније показује. Год.
1830. на св. Луку (18. Окт.) урече
је бис дап народне скупштине, да е
на њој нека племена помире, која е
била закрвљена. У очи истог дан
премину овај добри, неутрудни, сми-
рени владатељ. Сјутра дан, чујућ
скупљени Црногорци, да је премину
владика, повичу: „Нестало је оног,
који нам је бранио, да се непоколемо
сад да се осветимо један другом бр
сваке запреке, што је који коме д
жан!“ Главари скоче, и почну их з
клињати, да то не чине. По том изн
су мртво тијело у народ, и један гл
вар повиче: „Ходите браћо, да се н
мртвим нашим господаром закунемо,
да му пошљедњи аманет испунимо . .
Положимо заклетву пред њим и ви
њим Богом, да ухватимо вјеру од е
до Ђурђевога дне“. На то се нар
склони, положи сви унакрст пушке
сандук упокојеног господара, и заку
се, да оће мир и љубав до Ђурђе
дне између себе држати.*)

Ево овако је цијелог његовог ж

*) М. Медков. К. Ц. Г. стр. 119. 120.

топлу сузу, која ће довољна бити, да опере све грјехове наше, и да нас достојно учини, да можемо примити свету тајну причешћа, и да можемо достојно дочекати преславни празник Ускрснућа Господа Бога и Спаса нашега Исуса Христа.

Свемогућег Бога молим, да у срцама вашима усједе врху љубав и испуњењу светог закона Његовога; да вас утврди у светој православној вјери, на славу пресветога имена Његовога; на радост, утјеху и свако задовољство нашега премилостивог Господара, Благочестивог Књаза Николаја, који се непрестано стара о свакој срећи и напредку драге домовине наше; нека вас преблаги Бог вазда руководи на срећу и благо земнога ви живота и на вјечно спасење душа ваших, које свима вама свемогући Бог нека дарује — амин.

Смирени Митрополит
МИТРОФАН.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО.

Телеграми „Гласа Црногорца.“

БИОГРАД, 18 фебруар. Порта је предложила Србији уговор о миру с Бугарском у једном једином члану који одређује, да је од часа потписа тог уговора, мир успостављен међу Србијом и Бугарском. Гарашанин је пристао на тај предлог и према томе послао паредбу Мијатовићу.

БУКУРЕШТ, 18 фебр. Изаасланици су се погодили у свима питањима о уговору за мир. Уговор ће се сјутра потписати.

АТИНА 18 фебр. Влада је ријешила да не мијења своје политике. Говори се да ће грчка војска брзо кренути напријед према граници.

БИОГРАД, 19 фебр. Мијатовић јавља из Букурешта да је уговор мира потписан.

БЕЧ, 19 фебр. „Politische Correspondenz“ јавља из Биограда, да ће се сјутра објавити краљев указ којим се наређује распуштање војске (демобилизација). Краљ ће брзо поћи у Ниш.

БУКУРЕШТ, 19 фебр. Данас у подне потписали су изасланици Порте, Србије и Бугарске уговор о миру међу Србијом и Бугарском.

СРИЈЕДАЦ, 19 фебр. Закључак мира прославио се данас благодарењем у саборној цркви. Књаз је издао проглас народу, у коме захваљује народу с обје стране Балкана, на родољубним жртвама у данима опасности, напомиње милост Султанову, којом је одобрио увеличање земље те је повјерена књажевој влади.

БИОГРАД, 20 фебр. Краљ је

вота било. Они су се свагда само вему за љубав мирили; а закон је за њих био мртав. Владика је истина на св. Луку 1798. год. закон дочети да: али пије ту радост ни послје 30. година дочекао, да је овај закон у срцу његових прпогораца оживио. А мир земље, који се на љубави коме, а не и закону и живом осјећању тога оснива, траје од данас до сјутра, од Св. Луке до Ђурђева дана.

Прва стена дакле, која се оку наследника Св. Петра представила, показала му је задатак, који ријешити има. Овај владатељ од 17. година имао је те хале а не људе укротити, који не знају

„Ве страх лежи, — каква му је матери;*) имао је закон у живот увести у народу, о ком важи оно Роганово

„Закон му је, што му срце жуди, Што не жуди, у коран не пише;**)“
имао је из скупе слободних горских обитатеља слободну државу начинити. Грдни заста задатак, кад се помисли, да је Петар I. са свим својим великим владатељским даровима 50. година о

*) Г. В. 43.

**) Млади Шћепан 75.

потписао указ којим се распушта (демобилише) стајаћа војска, те је кренула у поље, и први позив народне војске. Војни министар већ је учинио што треба да се то изврши.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Балканске земље.

Осана! кличе сваки пријатељ мира; свијет је одахнуо душом, опасност поновљих крвавих сукоба уклоњена је, Србија и Бугарска утјевале су мир, те јевропска дипломатија може, у очи ускршњијех поста, поновити божитију пјесму: „Слава на висинама Богу и на земљи мир, а међу Србима и Бугарима добра воља“.

Но највише се могу радовати они којијих се тај мир у прву руку тиче, до скоро завађена браћа, Срби и Бугари. Наши горњи брзојави јављају како се догађај славио у Бугарској, како се у Софији давало благодарење у цркви. Да ли се тако прославио мир и у Биограду, о томе ништа не јавља, но прилика је да јест, јер бугарски митрополит Клемент једва да је отпојао „Тебе Бога хвалим“ — онако тачно гласовито, као што би то умно биоградски Теодосије.

По окружности Портиној својим представницима у иностранству гласио је један чланак о миру по примљеном предлогу Порте овако:

„С даном потписа овог уговора успостављен је мир и пријатељски односи између краљевине Србије и кнежевине Бугарске. Овај ће се чин потврдити (ратификовати), и потврде ће се узајамно предати у Букурешту за четрнаест дана или, ако се може, и прије“.

Предлог српске владе гласио је:

„Стање мира, које је између краљевине Србије и кнежевине Бугарске престале 2 (14) новембра 1885, нека се успостави с даном узајамне предаје потврде овог уговора, што ће бити у Букурешт.“

У исто вријеме кад је тај предлог предложен објаснила га је биоградска влада великијем државама потом у коју „Пол. Кор.“ овако јавља:

„Нота напомиње у почетку, како се Србија од почетка балканског заплета руководила начелом одржања реда ујемченог берлинским уговором. Поред свијех обзира на велике државе мора Србија сматрати како стварно тако и лично уједињење Источне Румелије с Бугарском као опасност за мир и сигурност краљевине, и српске владе предвиђа, као неизостајне последице минулијех догађаја, нетрестане смутње и у лед за младе, прегалачке балканске народе, да остварују своје народне тежње по примјеру Бугарске. Није се Србија латила оружја из зајности или себичнијех (амбициознијех) побуда, но у корист мира те је протестовала против

томе радио, и на својој смрти није ни за један корак напријед поступило био.

Упокојени владика добро је пропикнуо био, да овај народ од јунака гвоздену руку треба, која ће му врат под закон савити. Праведна строгост владатеља најбољи је пријатељ закона. Љубављу водити се дају само дјеча или са свим изобразени људи: горском јунаку, кога силе тако рећи распињу, указује се љубав као слабост; он само може поштовати вољу, која се сломила не да; он се поклања само сили и правди, кад ове спарене пред њега стану:

„Небо нема без грома цијену.“ †)

Прије свега постара се он врховну власт једном, цијелом и нераздјељеном учинити; и за то је морало достојанство губернатора престати. Радонић, који се у губернаторству застао, морао је ићи у изгнанство; а повишење Вукотића имало се угушити. И тек онда, кад је врховну власт пуну у своје руке добио; кад није имао ник-га крај себе, који би му могао сметати: онда је могао велико

†) Г. В. 70.

нарушења равнотеже на Балкану. Српској влади постало је немогуће предложити таки уговор о миру, који би уклоњено све узроке нарушења мира, једно што су велике државе навлаживале да се мир брзо закључи, друго због понашања Портиног. За то се кр. влада задовољила да се одазове жељи великијех држава да се што брже закључи мир, те је наложила свом изасланику у Букурешту да предложи познати Article seul et unique. Према том очекује српска влада да ће се њен предлог примити, које би омогућило да се балканске војске што прије распуште. На пошљедак моли г. Гарашанин преставнике великијех држава да тај предлог препоруче својим владама“.

С друге стране се јавља да међу побудама у тој ноти има овај разлог:

„Пошто су велике државе хтјеле наметнути сваки поједини услов мира, пошто су се њихови преставници у Букурешту сваки дан пели у преговоре те нијесу водили рачуна о суверенству независне Србије, напушта српска влада све подробности расправе о миру, те предлаже, и т. д.“

„Н. сл. Преси“ јављају о првом учинку тога предлога из Биограда ово:

„Српски напрт уговора о миру, који изрече повратак стања мира те је постојало између Србије и Бугарске прије 2 (14) новембра 1885, не задовољава дипломатске кругове у Биограду што се тијем начином уговора не уклањају пограничне размирице, питања о бјегунцима и о амнистiji, дакле ни један повод који је проузроковао рат, ни један Casus belli, те нас никаква јемства за сталап мир. И том су правцу преговориле српској влади прије свијех Р у с и ј а и Њ е м а ч к а. Остали преставници још се нијесу изјавили.“

Бечкијем листовима јављају да биоградска влада није успјела у своме смјеру да сложи радикалну странку с напредном, са својом. Скуп радикалне странке, који се био скупио у Нишу 5 фебруара ради тога, одбио је све што је напредне странке била предложила скупу за споразум. Некијем вођама радикалаца обречена су била њека министарска мјеста, ако буду израдили да се предзони напредне странке усвоје, но све је било бадава.

Г. Гарашанин није без невоље пристао на турски предлог. Неколико дана прије по што се одлучно да попусти јавили су „Пол. Кор.“ из Биограда: „Министар пресједник Гарашанин изјавио је јуче турском посланику Зија беју, да он не може пристати на турски предлог, јер Србија је већ предложила свој, који одговара жељи вел. држава да се мир што прије закључи, а он мисли да Србија, пошто је већ вел. државама тај предлог саопштила, баш из обзира на њих не може примити никаквијех измјена, док се оне о томе не изјаве.“

Службене и полуслужбене аустриј-

своје дјело започети, онда се могао надати, да ће га свршити.

Јак закон без јаког управитељства ни помислити се не да. За то млади владика распусти старо управитељство Св. Петра, и састави ново под именом Сената. Сенат је имао бити представник народа, зато је у њега за Црну Гору 8. за Брда 4. Сенатора позвао. Ови, да могу свагда без обзира само оно чинити, што им памет и савјест као добро за државу предлаже, да могу закон у свакој прилици одржати, и кад овај против једног или другог племена устаје, морали су од народа независнима учињени бити. И ово је условље испуњено, почем им је плата одређена. Да Сенат неопстане сјенка, морало се све, што он изрекне, извршити, а то се није смјело народу на вољу оставити, хоће ли то да учини или неће. За то је 40. перјаника установио, који су својом силом гласу Сената поднуну тек важност давали, који

„—“Ве дођу, донесе границу.“ *)

У провинцијама одузме власт природним племена главарима, и постави 14.

*) Г. В. 43.

ске новине дуго су порицале глас да ће се аустро-угарски извапредни посланик и опуномоћени министар у Биограду, чувени пиротски „заслупник“, гр. Кевенхилер, уклоњити из Биограда. Сад се тај глас пуно потврђује. „Independence Belge“ јавља, да је гр. Кевенхилер премјештен из Биограда у Брисел.

Један маџарски новинар, бечки дописник „Ебертитиша“, јавља свој разговор са Кевенхилером о српско-бугарском рату. Међу осталијем вели да је Кевенхилер казао, да се српска врховна команда служила у рату картом аустријског ђенералног штаба, која се показала да је погрешна, а Бугари су се користили рускијем картама, које су одличне. О своме посланству ка књ. Александру рече гр. Кевенхилер, да му је било врло мучно привољети књаза на примирје. У првом војном савјету бугарском би закључено, да Бугари пођу напријед, и теке кад Кевенхилер би приморан да нагласи, да ће књаз у том случају навући на себе неприлике са владом Аустро-Угарске, пристао је на обуставу војне. Гласови, по којима је гр. Кевенхилер пријетио да ће аустријска војска одмах прећи границу, није истинит.“

Но и ако се на први поглед чини да је букурешки мир задовољно све пријатеље мира, ипак се не може рећи да је мир на Балкану ујемчен од сваке бијезде невидовне, не може се рећи: „мир вјесем!“

У Грчкој се још никако није утисао народни огањ. Грозничаво стање у Атини рађа сваки дан противне појаве. Данас прима краљ туреког посланика и увјерава га о својим помрљивијем и пријатељскијем чувствима према Султану и прима од њега иста увјерења, сјутра изјављује влада да не мијења своје политике, прекојутра проглашује да ће поштовати жељу Јевропе, а одмах за тим јавља жлица из постојбине Сократове, да ће грчка војска кретати према граници. Ако се огањ утиша, а да се бојину не би морала пусти крв, не може проћи без промјене владе. За ај се случај спомине већ да ће се образовати с р е л а з н о министарство под Р а к а к и ј е м, а команду војске да ће примити стари ђенерал Г р и в а с.

† И. С. Аксаков.

У своје вријеме ми смо јавили о смрти великог руског родољуба, говорника и публициста И. С. Аксакова али нијесмо хтјели прије по што би сами Руси оције, нили својег великана као Руса, да ми говоримо о њему као великом угледнику свега словенства.

Смрт Аксакова поразила је свакога, у пуном смислу те ријечи, почињући од царске палате до сељачке кућице, од Цара до руског мужика, од Царице до руске сељачице, од богаташа до сиромаша којег

капетана, а сваком даде гвардију по 7—10 људи. Кад је овако себи органи створио, онда рекне на једанпут: „Ово је закон, овако мора бити“. И тако је и било, као да је свето. И он доживи ту радост, да је по оној земљи, по којој прије њега рођени њен син слободно пролазити није смјо, ма који туђин у поље, у поноћ, посред шума, крај најдубљих провалија, као ма у којој од најуређенијих јевропских држава ходити могао. Законом својом строгошћу дотјерао је дотле, да су га се они јунаци, који пјевајући пред непријатељске пушке иду, који жале, кад је ком суђено у крвету од болести и старости умријети, као грома бојали. За 20 година своје владе уселио је он страх од закона на голико у срца распуштених оних од 1830. године Црногораца, да је могао државу на дуже времена саму без себе оставити, па се државна машина није пореметила. Крвна освета умукне; а ратови племена, на које законик Св. Петра виче, претаје се. Идеја државо зазори у главах Црногораца, и они се почну осјећати као грађани један наспрам свију, и сви наспрам једног,

је покојник помагао свакога је дубоко дир-
нула та видовна вијест да је умрло вели-
ки словенин И. С. Аксаков, да је умрло
родољуб какови се вијековима рађа да је
умрло човек поштен — каквијех у дан-
ашњем вијеку има мало или нимало. Ко би
могао избројати имена онијех који писмено
или телеграфом изјавише сажаљење удо-
вци Аксакова! Доста је кад се може
казати да је у Великој Русији, велики Цар
и Царица, удовици малом по службеном
положају човјеку, похитали, да телеграфом
изјаве своју участ! Па ни Господар Ломне
Горе Прве није застао да удовици онога
човјека, који прозва први у литературном
свијету нашу отаџбину гњијездом орлова,
да јој и телеграфом и посредством свога
изасланика изјави своју искрену жалост и
бол за великим губитком те га претрије
не само Русија но вас словенски свијет!

Па није остало губернатора, предво-
датеља племства ни једног из мношине
графова и књажева, представитеља градо-
ва и села гигантске Русије, који неби из-
разили, да смрт великог Руса, јест велики
удар за велику Русију.

По све Русија чињаше ради великог
Руса као патриоте, као вођа народне ми-
сли, као представитеља народне идеје
„ослобођења свега словенства“. Тим је
доказала да умије цијенити Аксакова као
родољуба, као грађанина свете мајке Мос-
кве која му мртву даде ријетку почаст да
му слика украшује во вјеки дивну и бога-
ту дворану првопрестолне Москве и да се
асигнује 6300 руб., на који капитал, да се
оснује фонд за стипендију једног ђака из
московског универзитета.

Но како се одазва учена Русија смр-
ти великог публицисте, појете и говорника.
Сви универзитети, лицеји, учена друштва
и корпорације, јавише се посредством сво-
јих депутација да се поконе Аксакову
као научњаку, и да испрате тијело ње-
гово до матере земље. Колико је лијепи-
јех и значајнијех ријечи том приликом из-
говорено то нити имам мјеста ни времена
а нит би их кадар био изложити подробно
нашијем читаоцима, зато ћу у кратко ре-
ћи, да руска научна друштва и руске на-
учне установе признадоше над мртвим
Аксаковом, да његовом смрћу Русија губи
не само народњака но и научног човјека!

Ко не памти онога старца којег ми
зовемо Аксаковим, који је смио послје
берлинског конгреса, под златном главом
Ивана Грознога, сред гордога Кремља бје-
локамене мајке Москве, да осуди или, боље
рећи, да награди сву тадашњу политику
официјалне Русије, за то што се је устра-
шила Јевропа и што је на неко вријеме
напустила Словене! Аксаков је био неу-
страшим. Ко не памти оног великог пу-
блицисту, који јавно е потписом свог имена
осуђиваше правда, који тјераше тада
руска дипломатија и руска журналистика?!
Ја нећу улазити у подробности да
ли је он право имао осуђивати или не,
али морам признати оно исто што је при-
знао руски Цар и сва Русија, да је Акса-
ков све радио из тврдог убјеђења, да је
оно корисно како за Русију тако и за све
Словенство, да је радио поштено као узор
поштен човјек, да је радио као родољуб
као узор Руса, да је радио као Словенин.

Зато и они људи који нијесу дијели-
ли његово мњење било политично, онет
мртвога Аксакова дижу до неба, зато и
сва руска преса која није била његовог
мњења, и која је све вријеме водила
крваву борбу с Аксаковим и његовим ор-
галом „Рус“, данас говоре о славном по-
војнику с великим поштовањем. Тако „Но-
вое Време“ пише међу осталим:

док су се пређе само наспрам Тур-
чима као Црногорци сејћали, а изме-
ђу себе као Бјелопавлићи, и Братоно-
жићи, и Пипери, и Дрекаловићи и т. д.
живили. Велики је то, као што смо
видјели, задатак био; требало је ту
муке и труда много и много; а није
био тај велики посао ни без опасно-
сти; али је Петар II. ипак предузето
дјело срећно свршио: он је Црну Го-
ру управо у број устројених држава
увео; он својим сопственим ријечима
може казати:

„Није стидно, похвалит се право,
Ја учиних што нико немога,
Одјад ово горе повикосе.“ *)
Са једнаким тактом управљао је
Петар повјереном себи државом на-
спрам страних сила. Мањи наспрам ве-
ћега треба увијек више да таре своју
папет, него силе. Ратови су за сваку
државу зло; а за малу су права затрица
Скендер-бег је срца Обилића,
Ал' умрије тужним изгнанником.
Мало руках, малена и снага,
Једна сламка међу вихорове.“ **)
веди право владика Данило.
Зато се владика Петар II. од ве-

*) М. III. 26.
**) Р. В. 2.

Зашта нам је једна из таквих јарких
звјезда, какве су рјетко сјале на небу
руске јавне ријечи. Пукло је срце које је
тако јако било, као врући кључ испод
земље, срце које је било искреним, висо-
ким и благородним чувством, које се чу-
ство обуквало у лијепу ријеч, пуњу огња
и израза.

Није се скончао само руски даровити
писатељ, скончао је народни трибун, који
је владао даром распаљивати срца, скон-
чао је искрени човјек, човјек високог по-
штења и правде. Он је носио своју заста-
ву много година тврдом и непоколебљивом
руком, не општавајући је никад, и т. д.

Други пишу: „Нестаде искрено убје-
ђењег, дубоко вјерујућег представитеља
словенске снаге и њене будућности, не-
стаде словенског апостола идеје народно-
сти, страже словенских интереса, руског
духа и мисли. Лишио се и владар земље
руске истину преданога и нелицемјернога
вјерноподанога. Нестало је Аксакова, по-
знатог не само Русији и Словенству но
цијелом свијету, као човјек искрен и по-
штен, познат по чистини, тврдојсти и не-
зависности свог убјеђења. Не стаде сил-
нога борца за Словенство из чијех руку
тако је много добра и користи примило
Словенство“. Даље описује се његова не-
поткупност, тврдојста поштења и самопо-
жртвовање.

„Современа Извјестија“ међу оста-
лим пишу:

„Губитак ненакнадив. Аксаков био је
не само литератор, публициста, јавни рад-
ник, он је био барјак, он је био народна
снага. У томе се састајала његова моћ,
зато је сада за Русију губитак неоцењив.
Глас његов није био одјеком ничије сфере,
на ни владине, он официјалне потпоре не
је није и никад искао, а још мање мате-
ријалне или моралне, његова сила црпила
се из народа, у њему се огледао народ и т. д.

У овоме истом правцу писале су мо-
же се рећи све руске новине, као одјек
свију народних партија, било официјалних
било не официјалних; другима рјечима
у кратко, сва руска преса сагласила се у
томе, да је Русија изгубила у лицу Акса-
кова великог говорника, публицисту, лите-
ратора, вођа народног, поштењака и чо-
вјека не подкупног; но да би нашем на-
роду тачније и јасније доказао каква је то
човјек био, привести ћу што пише о њему
инострани преса, као енглеска, њемачка
или мадарска, чија су се начела далеко
разилазила с назорима великог покојника.

Тако енглеске новине „Pall Mall Ga-
zette“ пишу: С дубоким сажаљењем саоп-
ћавамо о смрти г. Аксакова највишега пан-
слависте. Он је скончао 27 јануара (8 фе-
бруара) у Москви од аневрзма. То је био
руски Џон Брајт, у којег је мјесто ен-
глескога кверкерства заступало вјера у све-
словенску снагу. Његовој ријечи прислу-
шавао је запад, он је био велики и запо-
шени по пошести патриота“ и т. д.

Енглески лист „Стандард“ говори:
Погледи Аксакова били су на толико сва-
коме познати, да их је сувишно понавља-
ти. За Русе смрт је његова народни губи-
так. За славенофиле непоправна несрећа.
За њим ће жалити свак и свуда по сви-
јету гдје се цијени свијетли ум, узвишени
карактер и несавладива преданост високим
идејалима. И сами врагови и непријатељи
његови, којих има много, признавају у њему
човјека без страха и прекора, никада ни
на даљу не одступајућег од оно стазе
коју му је указивао дух правде и истине,
и дуг те га је дуговао својој отаџбини.
Он је био безусловно непоткупан, у оно
вријеме кад се таквих Руса није могло

ликих ратова чувао. Са Турцима је
само два рата имао: кад је оно таки
у почетку његове владе Намик-паша
на њега ударио, и кад се 1842. год.
са Али-пашом Сточевићем о Грахову
пољу прешпао. У оном првом рату
освјетљају Црногорци свом оружју
образ против уредне турске војске;
султански низам морао је први пут
пред њима бјекати. Овај други са
Али-пашом сврши се без много крви
договором. Грахово остане неутрално.
Међу тим владика узме од Грахова
њеке људе у Сенат и перјанике; а
турцима се нешто мало данка даје.

Под Петром II. никада није опа-
сност Црној Гори пријетила, као она,
кад су пређашњих година по 50—
100.000 Турака на њу нападали. Он
је умрио своју државу од подобних
опасности сачувати. Године његовог
владања могу се годинама мира за
Црну Гору нарећи. Истина је, да је
и у том времену неколико крвавих
случајева било. Так је 15. јун. 1839.
год. Бефир-ага, синовац од Црногора-
ца убијеног Мехмет-паше Бушатлије
са 6000 љутих Арбанаса.

„Безкућника и безобразника,
Од ала она, а од горе мајке,

паши. Изван Русије по свој прилици на-
звати ће га подобно Шилеру високим фе-
наром те далеко сија по пустињи.“

Сва младоческа преса цијенила га је
по заслугама. Старочеси мало су били
држани, истина не узимајући од њега ни-
шта од оног што је учинио за Русе и јуж-
не Словене, али одричући му заслуге за
Чешку, особито у томе се одликовао „Po-
litik.“

На колико је иностранна преса, сувише
најнепријатељскија, умјела одијенити за-
слуге и карактер Аксакова види се из
непријатељског Русији и Словенству листа
„Pester Loyd“-а. Официозни орган мађарске
владе говори: „негледајући на то, да је
Аксаков учинио доста зла, опет он је то
чињно мислећи да је добро радио. У лицу
његовом сипао је у гроб фанатични ро-
иштенни у многоме погледу високодаро-
вити човјек, који је свагда остао вјеран
својим идејама, име његово заслужује
уважење и учешће. Историја ће о њему
казати, да је био један из најмогућнијих
трудбеника свог времена, он је будио и
цареве из одмора: премда је живио у
класичној земљи поткупа, он се није никада
тијем користио. Аксаков је био такођер
велики журналиста, премда се његов рад
показао штетним и често безрасудним;
негледајући на све то он је својим узви-
шеним мислима задобио велику славу, и у
успомени својег народа живјеће дуже
неколико многа силни овога свијета. Руски
народ мора се поносити што је дао свијету
таквог човјека из своје средине. Смрт
Аксакова то је жестоки удар не толико
Русији но свему словенству, али опет
смрћу његовом неће умријети његове идеје.
Истина апостол панславизма умрло је, но
панславизам још је жив, остаје врагом
културног свијета. Панславизам неће про-
падути, са смрћу Аксакова, али се сумњамо
да ће он наћи вођу који би обладао таквим
племенитим способностима, и имао онакву
наравствену цијену као И. С. Аксаков.“

Њемачка и француска преса исто се
тако постарала, да одијени Аксакова по
његовим заслугама, и негледајући на његов
пријек панславизам, неодричу му силе
ријечи, снаге пера, моћи ума, поштења и
патриотизма, каквог ријетко има у данашњи
реални вијек.

О укупу његову у св. Троицку Лавру,
о ријечима које су произнесене врх мртвог
тијела, представитељима власти, науке и
народа, о парастосима који су давани по
цијелој Русији нећу да говорим, јер их је
тако много, да их не бих имао гдје на-
мјестити; осим тога у њима се више мање
понавља то што је казано у више изло-
женим одломцима руске журналистике,
нећу у кратко и на колико ми силе и
вријеме допушта, да изложим што ми Срби,
особито Црногорци губимо смрћу великог
Руса.

Још од времена Петра Великог ми
смо били са официјалном Русијом у добром
одношају, наше пријатељство освешено је
крвљу, не један пут помоглоше нам Руси,
не једном но више пута и ми на позив
нашег сјеверног стрица узлегосмо у борбу
са силним врагом, не један пут за нашу
храброст ми добисамо помоћ из велике
Русије, грамоте царске и писма њихових
министара; да нас има на овом свијету.
Ниски ступањ цивилизације, крпеностно
право (рובהање) код Руса, те га укину
Цар Ослободитељ, сметаше нам, да се
уопознамо. Истину да кажем, ми Црногорци
од памтвијека знавасмо да на сјеверу
живи Вијели цар, сродни нам како по крви
тако и по вјери и језику, да живи народ,

Који нема куће ни баштине,
До у појас свијетло оружје
А на раме брешке и Латинско“.

као и 40000 низама на Брђане ударно,
али много људи изгубио, на и сам по-
гинуо; тако су 9. Септ. 1840 год.
три турска сердара са 7000 Малисо-
ра на Жуну ударили, али са највећом
срамотом бојно поље оставити и у
град Жабљак затворити се морали.
Било је још и других неких мањих
случајева. Али кад се на пређашња
времена погледа, то се мора рећи, да
Црна Гора никад боље за бој при-
прављена није била, и опет никад ма-
ње бојева имала није. Јер премда је
Петар II. то за главно начело имао,
са сусједима у миру живјети, без осо-
бите користи бој непошћивати, а лако
недати, да до нужде дође, бранити се:
то је он ипак своју Црну Гору сред-
ствима за бој тако снабдио, како ни-
када снабђена била није. Два пута
је Црна Гора, год. 1750. кад је Те-
хаја-паша са 40.000, и год. 1768. кад
су три везира са 120.000 војске на
њу напали, у опасности била, пропа-
сти с тога, што јој је пушчаног пра-
ха нестало; али сад, од како се Пе-
тар II. зато постарао, неће тако лако
у ту неприлику доћи. (Свршило се.)

од куда пас може о ријати сунце; да
живи Цар који ће нам у награду наше
крваве четиривјековне борбе с Турцима,
Млечићима и Французима, дати и давао
је у случају нужде и материјалну и мо-
ралну помоћ. Истина ми смо то очекивали
као заслужену награду, као микроскопни
народ од гигантског стрица, као народ
којему прошлост ни садашњост није ока-
лана личим што би ишло у његову штету.
Као такав народ ми чекасмо од народа
којега нијесмо ни ми знали, а који је још
мање знао нас, час савез, час помоћ и
час утјеху. Што има теже но кад брат
брата не познаје?!

Ма и то непознавање не траја дуго,
појавише се славенофили, њима на челу
Погодин, Хомјаков, Соловиов, Аксаков и
др. који почеше и словом и пером, и ма-
теријалном помоћу скупљати разбацине
Словене.

Ево у том труду заузима прво мјесто
Аксаков. Он у својим новинама „Ден“,
„Москва“, „Рус“, и др. први рече: „Тамо
далеко на југу наази се наша Шпартга,
налази се гњијездо ордова налази се ора
Књаз који управља малим по објему, но
великом по јунаштву и слободи народу
који се зове Црна Гора!“ Од тога време-
на мало по мало Русија се не толико на-
учи гдје је Црна Гора, но научи се, да
нас љуби и цијени, може се рећи више но
икада.

Но и то мало бјеше Аксакову, он је
хтио, да и Црногорци упознаду из живијег
уста црногорских Русију и руски народ,
стог на његовој иницијативи добоше у
Русију једно 20 Црно ораца који његовом
помоћу свршише више науке. Благодарни
њему Црна Гора има сада својих доморо-
ђених доктора, професора и чиновника —
младеж која се воспита у Русију; данас
с тугом и сузама на очима спомњене име
својег доброг мецената Аксакова...

Осим ђака колико је било залудалих
Југославена који нашош код њега моралне
и материјалне помоћи! Ја добро знам како
Аксаково, тако и његов рад, и нијесам од
никог до сада чуо, који би казао: „узалуд
сам био код њега неће да ми помогне!“

Па кад је букнуо херцеговачко-босан-
ски устанак, зар неби он први који нахрани
гладна а обуче гола војника. Зар не би он
онај који помага да не помру од глади
хиљаде слабе дјеце, старица и жена! Па
кад им нестаде праха и олова, зар Акса-
кову не баста рећи: „На вам и тога па
се бите“?

Мислим сувишно ће бити подробно
описивати његов рад у вријеме црногорско-
руско-српско-турскога рата. Мислим свако
зна како на позив четитого старца
сва Русија од цара па до сељака даваше
новчану помоћ сиромашној и истрошеној
брани. Ево какав је био рад Аксаковљев.

Аксаков љубљаше јужне Словене, ал'
највише Црну Гору. Ко непамти говор ње-
гов послје берлинског конгреса, у којему
јавно нападе на понашање официјалне Ру-
сије, зашто би и прогнат из Москве! Ко
не памти његов ријеч који изабаци у руским
журналима, гдје жалаше судбину нашег
отацтва, којему Јевропа за нечувену
храброст не даде ни толико земље да се
укопају погинули и пошљедњем рату!

Ето такав је био велики Рус, за
којим жали искрено сва Црна Гора почи-
њући од нашега Господара до пошљедњег
сиромаша.

За то мени се чини, да се нећу уда-
љити од истине ако у име браће Црногор-
раца речем браћи Русима да је губитак
великог Словенина на толико дирнуо малу
Црну Гору, на колико и велику Русију!
За то, лака ти била земља, наши до-
бри и велики старци!

Ј. Поповић-Диповац.

ДОМАЊЕ ВИЈЕСТИ.

ЦЕТИЊЕ, 22 Фебруара.

(Из Двора). Његово Височанство
извољело је јучер, у петак, на подне
присјети у своју пријестоницу. Ње-
гово Височанство извољело је почастити
својим високим присуством све-
чани објед приређен у ц. отоманског
изванредног посланика и опуномоћеног
министра, Цевад-паше. Господар се
врнуо на Ријеку исти дан на три часа
по подне.

(Личне вијести). Г. Гриниц,
повјереник посланства Вел. Британије
на Двору Његовог Височанства, при-
снио је у прошлу сриједу на Цетиње,
пошто је на Ријечи имао част бити
примљен од Њег. Височанства у опро-
штајној аудијенцији. Г. Гриниц оставља
Скадар, досадашње мјесто свог служ-
беног пребивања, те полazi у Мароко
за њен. копеула Вел. Британије; за то
је г. Гриниц дошао и на Цетиње да се
прије свог поласка опрости с овдаш-
њим свијем пријатељима и зна-
цима.

Бедри-беј, п. Отомански пуковник ђен. штаба, Сабри-беј, мајор ђен. штаба, обојца познати као чланови турске комисије за разграничење с Црном Гором, Селим-бег Уцићанин дошли су у проšli уторник из Скадра на Цетиње.

(Свечани објед). Ц. Отомански изванредни посланик и опуномоћени министар на Двору Његовог Височанства, Цевад-паша, приредио је јучер у петак свечани објед у славу отварања новог дворца ц. Отоманског посланства на Цетињу. Тај објед извољно је одликовати својим високијем присуством Његово Височанство Господар и Књаз. Позвати су још били и учествовали: Г. Тодор Миликовић, ц. кр. аустро-угарски министар-резидент и г. Грин, вел. британски повјереник послова на Двору Његовог Височанства; г. г. министри: Божо Петровић, Илија Пламенац и Станко Радовић, и горе именовани скадарски гости.

(Пазимо на револвер). У проšli понедељник десило се овдје један случај, који је могао имати несретну последицу те опомиње на велику пажњу при пошељу револвера. Тај дан је у гостионици код „Краљевића Марка“ г. Мићо Жуткић из Котора, поданик црногорски, играо са својим друштвом по подне на карте. У њеки час хтједе да се дигне, револвер му заине о сто, одакле се и пушке, арно пробјеје пет листова од свилаја, гаће од свите и заустави се на доње гаће од вуле. Зрно је мало натукло кожу, по није ранило тијело, ал' се стигло и расцало пролазећи кроз листове свилаја.

(За српске рањенике). Цетињски одбор за скупљање прилога на српске рањенике послао је у Биоград и другу партију сабраних прилога. На то је примљено шесмо овог садржаја:

Г. др. П. Миљанићу и Ј. Пиперу,
за Одбор Цетиње.
Поштована Господо.

У одговору на ваше поштовано писмо од 5 т. м. Главни одбор „Српског Црвеног Крста“ има част јавити вам, да је примио послатих му 610. мар. 9. наполеондора, 2. турске лире и 2. папирна рубља коју је суму прикупио Цетињски одбор на рањене српске борце.

Потврђујући вам пријем горње суме, Главни одбор срећан је што и овом приликом може изјавити браћи својој ердачној захвалност на њиховом братском сјећању рањене наше и ваше браће.

Примите, Господо, нашег отличног поштовања.

Предејелник Главног одбора
Државни свијетник,
В. Вујовић.

М 726.

14 фебр. 1886. год.
у Биограду.

Црногорско Поморство.

Св. Никола, 9 фебруара. — Ове недеље имали смо средње, тихе и јаке вјетрове од I. и IV. квад. бусоле; за прве 4 дана небо облачно и гдједо море узбуњено а послјед лијено вријеме мирно море и ведро небо.

На ушће Бојане страна сјеперо западника (маестрала) има дубочине воде 5½ нога млетачки.

Доједрише:

Траб. црн. „Хаирлије“, тон. 18, кап. Фази Мустафа, из Обота, крцат.
Брац. аус. уг. „Мари“, тон. 13, кап. Мато Лонза, из Ушња, крцат.
Брац. црн. „Хаирлије“, тон. 12, кап. Мустафа Сулејман, из Медове, крцат.
Траб. црн. „Корнере Скутарино“, тон. 34, кап. Сулејман Јусуф, из Обота, крцат.
Траб. црн. „Софија“, тон. 24, кап. М. Туло, из Медове, крцат.
Траб. црн. „Фортунато“, тон. 15, кап. Тахир Јусуф, из Медове, крцат.
Брац. итал. „Мадона деле грације“, тон. 10, кап. Д. Дечлије, из Будве, крцат.
Траб. црн. „Уда Верди“, тон. 27, кап. Омер Јусуф, из Ушња, крцат.
Траб. црн. „Шехини Дерија“, тон. 35, кап. Одо Бег, из Медове, крцат.
Траб. црн. „Хаирлије“, тон. 20, кап. Омер Бешир, из Медове, крцат.
Траб. црн. „Хаирлије“, тон. 20, кап. Мехмед Осман, из Медове, крцат.

Одједрише:

Траб. црн. „Хаирлије“, тон. 18, кап. Фази Мустафа, за Гари, (Италија) крц.

Брац. аус. уг. „Мари“, тон. 13, кап. Мато Лонза, за Обот, крцат.
Брац. црн. „Хаирлије“, тон. 12, кап. Мустафа Сулејман, за Медову, празан.
Траб. црн. „К. Скутарино“, тон. 34, кап. Сулејман Јусуф, за Млетке, крцат.
Траб. црн. „Софија“, тон. 24, кап. Мустафа Туло, за Медову, празан.
Траб. црн. „Фортунато“, тон. 15, кап. Тахир Јусуф, за Медову, празан.
Брац. итал. „Мадона деле грације“, тон. 10, кап. Д. Дечлије, за Обот, крцат.
Траб. црн. „Уда Верди“, тон. 27, кап. Омер Јусуф, за Обот, крцат.
Траб. црн. „Шехини Дерија“, тон. 35, кап. Одо Бег, за Обот, крцат.
Траб. црн. „Хаирлије“, тон. 80, кап. Омер Бешир, за Обот, крцат.
Траб. црн. „Хаирлије“, тон. 20, кап. Мехмед Осман, за Обот, крцат.

Уцињ, 16 фебр. — Ове недеље имали смо I. и II. четвртца сјеверо-западни, а остало бура и југо западни, прилично и ведро небо. А море мирно.

Доједрише:

Траб. тур. „Рефина“, тон. 14, кап. М. Иемаил, из Св. Николе, су 4 друга, празан.
Траб. тур. „Аирлије“, тон. 15, кап. А. Билали, из Св. Николе, су 5 друга, празан.
Траб. црн. „Улузије“, тон. 43, кап. М. Јахоја, из Обота, су 6 друга, крц. руја.
Шк. тур. „Уда Верди“, тон. 80, кап. М. Шефер, из Медове, су 7 друга, празан.
Траб. црн. „Шехини Бахер“, тон. 38, кап. А. Закули, из Обота, су 6 момака, крцат руја.
Шк. црн. „Африкана“, тон. 92, кап. А. Сулејман, из Медове, су 7 друга, празан.
Шк. црн. „Шехини Бахер“, тон. 80, кап. Т. Шурда, из Медове, су 7 момака, празан.
Траб. аус. уг. „Св. Никола“, тон. 81, кап. Ф. Вуков, из Шибеника, су 5 друга, крцат ђумура.

Барка црн. „Канарин“, тон. 3, кап. Али Мехмед, су 2 момка, за Шинколу празан.

Одједрише:

Траб. тур. „Рефина“, тон. 14, кап. М. Иемаил, за Кандју, су 4 друга, крц. браге.
Траб. тур. „Аирлије“, тон. 15, кап. Асан Билали, су 5 друга, за Кандију, крц. браге.
Траб. црн. „Улузије“, тон. 43, кап. М. Јахоја, за Млетке, су 6 друга, крц. руја.
Шк. тур. „Уда Верди“, тон. 80, кап. М. Шефер, за Малту, су 7 друга, крцат дрва.
Траб. црн. „Шехини Бахер“, тон. 38, кап. А. Закули, за Тријешће, су 6 друга, крцат руја.
Шк. тур. „Африкана“, тон. 93, кап. А. Сулејман, за Малту, су 7 друга, крцат дрва.
Шк. црн. „Шехини Бахер“, тон. 80, кап. Т. Шурда, за Малту, су 7 друга, крц. дрва.
Траб. аус. уг. „Св. Никола“, тон. 31, кап. Ф. Вуков, за Обот, су 5 друга, крцат ђумура.
Барка црн. „Канарина“, тон. 3, кап. А. Мехмед, за Шинкол, су 2 друга празан.

Бар, 16 фебруара. — Ове недеље за прве четири дана имадосмо лагушни вјетар од сјевера, небо јасно и мирно море, па иза тога умјерени и јаки вјетрови од I. четвртца, небо облачно и неколико узбуркано море.

Доједрише и одједрише:

Пароб. аус. уг. „Малта“, тон. 364, кап. А. Митис, са 30 друга, из Медове за Будву, крцат.
Пароб. аус. уг. „Тритоне“, тон. 506, кап. В. Милетић, са 31 другом, из Будве за Медову, крцат.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

У наклади књижаре Драгутина Претнера у Дубровник угледаће првог марта т. г. свијет нова књига **Смаилагић Мехо**, пјесме наших мухамеданаца. Забиљежио др. Фридрих С. Краусе, налогом антрополошкога друштва у Беч. Пропутовао је врли познаваатељ народности наше, др. Краусе, лани Босну, Херцеговину и Далмацију, те је забиљежио народнога блага неизмјерну мношину. Ту је самјех пјесама до 60.000 стихова. У пјесми је о Смаилагић Меху до двије хиљаде сто и шездесет стихова. То је најдужа и најљепша садржајем пјесма, што је у опште у нашој народној књижи. Др. Краусе забиљежио је филологичном вјештином толико умно особности нарјечја, да ће се и најмање епитице језичке сада познавати. Приступом и веома опширнијем тумачењем показао је др. Краусе на ново, да је проликуно највизије у дух и срце нашега народа. Овако дубоко нам није још никада нику тумачио напијех народних умовина. Књига ће обухвати до 200 страна, а цијена ће јој бити онет врло ниска, како ми каза књижар. Мени је дика, што први

обнапљујем нашем народу ту вијест, јер њемачки научењак и књижевник Краусе хвата се овиме дјелом у коло наших првака књижевника. Честитамо и њему и себи. Чим књига буде доштампана, о њој ћу и више!

Корчула, фебр. 1886.

Вид Вулетић Вукасовић.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом првог доласка г. Војводе Мана Врбике у Љуботињ извољно је посетити и овдашњу основну школу том приликом подарио је 10 ф. а. в. да се подијеле оним ученицима који показују врло добар успјех у науци а поред тога и примјерно се владају, на ком се пожертвовању племенитом даровању и љубитељу просвете овим путем изјављује најтоплија захвалност.

Љуботињ 10. Фебруара 1886.

Марко Бацковић,

учитељ.

ПРИЛОЗИ ЗА ЗИДАЊЕ „ЗЕТСКОГА ДОМА“.

Скупљено у Грахову.

Војв. Анто Јаковић 25 фор., капет. Аким Јаковић 10 „, Перо Живков 3 ф., Милош Јазарев 2 ф., Божо Стеванов 1 ф., Тодор Јанков 1 ф., Томо Николин 2 ф., Окица Ђурићин 1 ф., Мујо Васов 2 ф., Илија Николин 2 ф., Стојан Богданов 1 ф., Илија Асановић 68 новч., Симо Марков 1 ф., Митар Новаков 1 ф., Крсто Матанов 1 ф., Вукота Петров 1 ф., Вукота Иванов 1 ф., Јован Иванов 1 ф., Мидор Тетков 1 ф., Миле Драгов 1 ф., Лако Николин 2 ф., Филип Остоин 1 ф., Рашо Груичин 2 ф., Лазар Томов 5 ф., Раде Јазарев 1 ф., Новак Ристов 1 ф., Дука Јевтов 1 фор., Раде Селимов 1 ф., Лазар Ристов 1 фор., Јаков Шћепанов 1 ф., Петар Вуков 1 ф., Бајо Шћепанов 2 ф., Петар Љуцин 1 ф., Гаврило Коичин 1 ф., Лазар Голубов 2 ф., Видак Шћепанов 2 ф., Мајеуле Ђурићин 1 ф., Илија Антов 1 ф., Ђоко Спасојев 1 ф., Благоје Јазарев 1 ф., Раде Обренов 1 ф., Мујо Бакоч 1 ф., Марко Јазарев 2 ф., Раде Шширов 1 ф., Пајо Илијин 1 ф., Вуко Машанев 1 ф., Милош Марков 1 ф., Петар Томељин 1 ф., Марко Ђуров 1 ф., Милош Ст. Шпадијер 5 ф., Митар Симунов 34 н., Ристо Вујачић 3 ф., Симо Сердарев 1 ф., Ђока Радов 2 ф., Јован Ристов 2 ф., Благоје Кретов 2 ф., Вуко Марков 1 форинт, Лазар Вулов 1 ф., Симо Андрић 1 фор., Шћепан Шуњов 1 ф., Јевто Станков 1 ф., Живко Митров 1 ф., Божо Илијин 1 фор. Сава Шћепанов 1 ф., Лазар Савов 1 ф., Стеван Марков 68 новч., Милош Марков 1 ф., Благоје Деда 1 ф., Томо Живков 1 ф., Симо Ђуров 1 ф., Томо Андрић 1 ф., Перко Мирков 1 ф., Митар Филипов 1 ф., Тетко Пуров 1 ф., Мујо Андоров 1 ф., Пуца Стевов 50 новч., Раде Савов 1 ф., Раде Вуков 1 фор., Лазар Деда 1 фор., Перко Митров 1 ф., Сава Петров 1 ф., Паја Малов 68 н., Митар Андрић 1 фор., Лазар Мирков 1 ф., Ђуро Кретов 1 фор., Јово Митров 1 ф., Божо Јазарев 1 ф., Перо Вуков 1 ф., Новица Попов 4 ф., поп Стеван 2 ф., Тодор Јованов 3 ф., Тетко Вулов 3 ф., Дамјан Јовов 3 ф., Пајо Перов 2 ф., Ђуро Вукалов 2 ф., Стеван Обренов 2 ф., Мато Јевдер 2 ф., Сава Томов 2 ф., Крсто Јаковов 2 ф., Шуњо Милошев 2 ф., Перко Каргаревић 2 фор., Ђуро Ристов 2 фор., Мијанло Јованов 2 ф., Окица Шуњов 2 ф., Милутин Јазарев 2 ф., Лука Јаничић 2 ф., Тривко Ристов 2 ф., Јован Тодоров 2 ф., Јовица Новаков 2 ф., Стојан Антуновић 2 Петар Митров 2 ф., Јован Радов 1 фор., Ристо Ковачевић 1 ф., Мићо Вуков 1 ф., Мијанло Обренов 1 ф., Гојо Живков 1 ф., Мато Бојов 1 ф., Симо Попов 1 ф., Филип Иванов 1 ф., Јован Радов Анд. 1 фор., Митар Перов 1 ф., Вуксан Јованов 1 ф., Лука Матов 1 ф., Ђоко Булаћ 1 ф., Новица Стојанов 1 ф., Радоица Марков 1 ф., Ристо Благојев 1 ф., Андрија Марков 1 ф., Јевто Митров 1 ф., Ђорђе Луцин 1 ф., Андрија Јазарев 1 ф., Рамо Мијанлов 1 ф., Новица Мићов 1 фор., Павле Пренташев Милош Савов 1 ф., Трипо Ђедовић 1 ф., Шћепан Дабовић 1 ф., Јован Вучетић 1 Дука Ђиранов 1 ф., Дука Вуканов 1 фор., Јанко Николин 1 ф., Тривко Дејановић 1 ф., Петар Кемељ 1 ф., Ђуро Вуков 1 Милош Јованов 1 ф. Бошко М. Ковачевић 1 форинт.

Свега ф. 228 88 н.

Потоња сума ф. 13270 47 н.

Свега до сад ф. 13499 35 н.

Цетиње, 6 фебр. 1886.

Средишњи Цетињски одбор за скупљање прилога:

М. Пламенац, Јово Ђепава,
Вуко Вулетић.

Разни Трошкови око зидања „Зетскога Дома“.

Мјесец Август 1884.

Б. д.	ф. н.
104 ^{12/8}	Милу Перову за 16 шкуре-рета и за ћирију 9 6
105	Перу Рамадановићу за искрцавање дрвенарије као његов рачун 21 90
106	К. Перу Ђурашковићу за ћирију плоче 2 72
108	Марку Крцетину за виш као рачун 12 36
108	Јоку Трзовићу и Тоши Гојковићу на рачун зидања . 400 —
109	Паску Гвозденовићу корчулану на рачун крова . . 100 —
110	Јовану Тељу мјесечна плата од 7 јула до 7 августа примио је 29 јула фор. 20, а сад се домирује са . . . 80 —
Сума фор. 626 4	

Мјесец Септембар 1884.

Б. д.	ф. н.
111 ^{1/9}	Паску Гвозденовићу корчулану за подицу исплату за кров по контрату од ф. 450 од којих му је издато на 12/8 ов. год. ф. 100 а данас му се издаје као признаница 350 —
112	Јовану Тељу Шоврланту мјесечна плата од 7 августа до 7 Септембра . . . 100 —
113	Јову Трзовићу и Тоши Гојковићу подизачима грађевине „Зетског Дома“ подицу исплату по контрату учињеном са истим, а по мјери Мила Мартиновића и Јована Теља од 683½ клавтера који су у листу и 5 клавтера ограђеног зида по врху банкина који су изван листе одмјерена, дакле за све 688½ клавтера ограђеног зида, по ф. 5 а. в. преко прије издатих ф. 2400, данас му се издаде готово као његова признаница ф. 1042 50
114 ^{23/9}	За виш, преко Јована Пипера као рачун 16 76
115	Исто за виш, преко В. Савова 11 38
116	Истоме Васу Савову за сламу и виш, за волове као рачун истога Васе 18 25
117	Јовану Пиперу за разне ствари из бутиге, за чавле за кров и друго као рачун 62 46
118	Перу Рамадановићу за гвожђе и чавле као рачун 61 59
119	Преко Јована Теља Бену Третицу за рад и поправљање гвожђа 8 10
120	За један телеграф дру. Сладу у Котор 2 9
121	Нику Крстову за оштрење бургија, као три рачуна 15 30
122	За преворучено писмо (Луцито Фили) за гвожђе — 31
123	Нику Бацову за поправку карјолина 4 88
124	Марину Корчулану за направу шеста за везивање зида, као рачун 12 75
125	Милошу Вуксанову за јечам као рачун 12 10
126	Јоку Ђурићину за једну греду 1 —
127	Марку Јабучанину као рачун за ракију, Стеву Јошову Бјелону за дрва потребита за клачину, метара 9½ по цван. 7½ 24 22
	Зеку Драгову Бјелону за дрва за клачину метара 10 по цваника 7ипо 25 50
128	Перу Лукину за 90 птица за армадуру, унача 887 по по 10 новч. унач 88 70
129	Дрвојелцима: Марину Бонгарду и Франу Делићу за радњу затвора прозора и врата на „Зетски Дом“ као рачун 35 —
130	Марку Крцетину за 324 литре виша 4 38
Сума: 1908 37	
Сума за мјесец август: 626 4	
Потоња сума: 5940 73	
Свега до сад фор. 8475 14	

Одбор за грађевину „Зетскога Дома“

Предејелник одбора:

Ф. Петровић
Чланови:
И. Поповић, В. Вулетић, Ш. Огњеновић, Ш. Кустидија, Ј. Пипер.